

Laptulajdonos:
DR. VÁKÁR LAJOSNÉ
 Felelős szerkesztő
RÉSZEGH VIKTOR.
 Kiadóhivatal:
 Vákár könyv- és papírkereskedése Csikseredán, hová a hirdetések árai és előfizetési díjak előre küldendők.
 Egyes szám ára Let 2.—

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Előfizetési ár:
 Egész évre Let 160 —
 Félévre . . . . . 80.—
 Negyedévre . . . . . 40.—
 Külföldre egy évre . . . . . 440.—
 Hirdetési díjak a legolcsóbban számítottnak.
 Kéziratok nem adóznak vissza
 Nyilatkoztató közlemények díja soronként Let 25.—
 Megjelenik minden vasárnap

A példa.

Szatmáron elhunyt a múlt héten Rónay István esperes p'ebános. Végrendeletét most bontották fel. Példát mutató és megható a plebános végső akarata. Tekintélyes vagyonának nagy részét a Magyar Pártra hagyományozta.

Alljunk meg egy pillanatra egy embernek ennél a felemelő elmúlásánál. Adózzunk tisztelettel annak az ideális, nemes gondolkozású léleknek, amely a földről való elszállása pillanatában is fajának küzdelmes életére és jövőjére tudott gondolni. — Merítsünk példát az áldozatosságunk ebből a nagyszerű megnyilatkozásából. Hirdessünk pártunk iránti ragaszkodást, szeretetet és kötelességtudást ezen cselekedetnek beszédes önszólásából.

A romániai magyarságnak a pártélet figyelemességére alig van kézenfekvőbb példa, mint az erdélyi román nép magyar időkbeli faji küzdelme.

Az erdélyi román a nemzeti párthoz szűletett és abban halt meg. Es a párt volt a bölcsője, majd koporsója. Attól eltántorítani nem lehetett a román lelket semmilyen eszközzel, mert a nép belenevelődött. Belenevelte a kisebbségi sorsuk, a közös küzdelem, az együttes áldozat és mindig csak a jövőt tekintő cél.

A romániai magyarság kisebbségi élete nagyon nagyon fiatal. Természetesen nem fejlődhetett ki még a turáni lélekben ennyi idő alatt az összetartó, egymáshoz ragaszkodó, elhatározásainkban feltétlen egységes magatartás szüksége úgy, mint az a sok évszázados kisebbségi népek öntudatában élni szokott.

Erre idő kell. Erre nevelődni kell. Sok szenvedésen, megpróbáltatáson keresztül vezet az út, a fegyelmesség, fájáért barcolni tudó, egymást támogató, szerető, az egy fajiságban összetalálkozó, közös védelmet és testvériséget érző kisebbségi szellem kiforottságához.

Több száz vagy több ezer éves kisebbségi nemzetekben ma is naponként megcsodáljuk azt az egybekövácsoltságot, amely világszer vezet erejével kapcsolja össze az egy faj gyermekeit. Hivatkozunk arra. Elkeseredéssel állapítjuk meg igen sokszor, hogy milyen mások vagyunk mi. Megennénk, felfalnánk egymást. Nem támogatjuk testvéreinket, ha bajban vannak. Még örvendünk azon, ha oda jutottak. Ott van a zsidó. A kerek világon, ahol még egy másik zsidót érez, ott nem érzi már egyedül magát. Feltétlen számíthat a segítségére. És így tovább. Percenként látjuk és megállapítjuk, hogy nem jól megy a mi kisebbségi életünkben az egyforma gondolkodásnak, az összetartásnak ügye. Példákra hivatkozunk, más népeket idézünk. S amellet alig látjuk meg rajtunk, hogy tanulnánk, gyakorlatosítanánk ezeket a körülöttünk levő, felismert értékeket az egységes kisebbségi magyar lélek megteremtéséhez.

De ez nem baj. Nem megy minden márhólnapra. Másfél évtized nem idő arra, hogy megépüljön egy kisebbségi nép lelki frontja, hogy kitermelődjenek az összefogás és egymásra utaltság érzéséből mindazok az erkölcsi és gazdasági felkészültségek, melyek egy kisebbségi nép küzdelmének komolyságát, felelősségét adják.

De dolgozni kell azon, lépésről-lépésre munkálkodni kell mégis, hogy a romániai magyar kisebbség lefektesse megszervezésének alapját. Olyan kell legyen pedig ennek az alapnak, amely elbirja egy nemzet minden megpróbáltatását.

Az alap meg van. A Magyar Párt a romániai magyarságnak politikai és gazdasági szervezete magában egyesíti az egész ideszakadt nemzettestet, mindenkit, aki magyarnak vallja magát.

Nem kell egyebet tenni, mint szeretni és bizalommal lenni ezen párt iránt. Éreznie mindenkinek, aki magyar, hogy neki ott a helye a Magyar Pártban. Gondolni életünkben és halálunk óráján ennek a pártnak az egész magyarság érdekében vállalt nehéz feladatára, munkájára. Azt jóindulattal támogatni, segíteni. Megépíteni a pártot áldozni tudó kötelesség érzéssel az egységes magyar társadalomban.

Mennyi halálzás történik csak a Székelyföldön. Jó módú gyermektelen családok hagyának itt, kilátástalan, nehéz helyzetükben, anélkül, hogy gondoltának a Magyar Pártra. De az élők közül is hánynak jut eszébe, hogy támogassák bármilyen csekély, de rendszeres teherviselésnek önkéntes vállalásával biztosítsák a pártirodánk munkájának zavartalan működését.

A szervezett, öntudatos kisebbségi élet feladata, hogy megoldja mindazokat a nehézségeket, amelyekkel a pártéletünk küzd. Megoldja pedig azokat a Magyar Párt iránti ragaszkodó magyar tömegek támogatásával.

Ebben a szellemben példát mutató a Rónay esperes egész élete és halála is. Életében aktív munkása és mindenkor áldozatos adakozója volt a magyar kisebbségi mozgalomnak. Halálában sem feledkezett meg fájáról, magyarságáról s arról a küzdeletről, amelyet az élőknek folytatniok kell tovább.

Tiszteljük és hálással emlékezünk ennek a fenekőli gondolkozású papnak bőkezű adakozásáról s a Magyar Párt iránti meggyőződéses lelkületéről. Becsüljük a példát s aki teheti kövesse azt.

A gyergyószentmiklósi székely népművészeti kiállítás.

Gyergyó a kath. nagygyűlés alkalmával bemutatta sajátos székely népművészetét.

A gyergyószentmiklósi kath. nagygyűlés alkalmával Gyergyó hét nagyközsége is módját ejtette, hogy bemutassa sajátos, nagyon fejlett népművészetét a szeptember hó 2—4 ig megrendezett székely népművészeti kiállítás alkalmával. Gyergyószentmiklós, Gyergyócsomafalva, Gyergyóújfalu, Gyergyószárhegy, Gyergyótekerőpatak és Gyergyódítró a központi elemi iskola külön termelben hirdotta össze régi székely butorait: a tulipános ládákat, asztalokat, székeket, saroktáskákat, almáriumokat, kezdőségeket. Bemutatták a magára vezetett székely ágyat himsett párna „bütük“-kel, az ósrégi guzalyt, máktörőt, osztovátát, „csöllőkeréket“, sórtörőt, székely bokályokat, szines cseréptálat, kályhacsempéket, mázas korsókat, régi himségeket, újabb kender és len „szótkemény“-eket, asztalneműket, függönyöket stb.

A kiállítás művészi falragaszait Varga Béla kolosvári festőművész készítette és azokban mindenütt megcsillant a székely népművészet ismerete és szeretete.

A kiállítás különösen gazdag régi székely varratokban, szőnyegekben és festésekben. Csikot Pál Gáborné gyönyörű szőnyegét, székely szőttes szoknyaszövetét, valamint Vámoser Imre iparművész díszírályal képviselték. R-gi minták felhasználásával készült újabb székely varratásokkal különösen a gyergyószárhegyiek dicsőíthetnek. Még kell említeni Mesezy Tamás gyergyódítrói falai szobrászt, aki magakészítette bicskájával faragott sebbnél-sebb állatokat, dobozokat, készített székely kapukat és más tárgyakat arányosan megkonstruálva. Érdekes megemlíteni, hogy ennek a székely ösérőből fakadó eredeti tehetségnek a méltó örökösé akadt fiában, aki csodaszép Krisztusszobrot faragott, jollehet még csak harmadik elemista. A kiállítás székelyi szobrászban Szini Lajosnak, a nem rég elhunyt bitűnő székely írónak az ösvegét találjuk. Valami tiszteletet parancsoló halk meghatódottság veas erőt az emberen, amint meglátja gyászfátyolosan azt az asszonyt, akinek férje csak egy ontotta magából a székely humor és jóízű székely történetek felvidító, mindig eredeti „góbéságát“.

A székely festékeseket Gyergyóból a Gál Ferencné által betanított és irányított székely asszonyok szőnyegjel képviselik. A sebbnél-sebb mintájú szőnyegek és terítők között szennzáclós meglepetésként hat a Nagy Imre cikkszerű festőművészes terveite alapján készített faliszőnyeg, mely teljesen új lehetőségeket mutat a székely festékesek fejlődésében. A művészi és ropant eredeti mintájú faliszőnyeg két székely legény klanétájára táncoló székely lányokat ábrázol és ugy eszében, mint rajzában versenyes a legművészebb gobelléssel.

Mesezy Tamás fasszobrász munkáin kívül megemlítésre érdemes még a Biró József faragott székely kapuja, Baróti Lajos csomafalvi szentes mesterhegedűje, valamint a Csiki Sándor tiszafa díszírályal.

A kiállításnak rengeteg látogatója akadt, amelyet a kifogástalan rendezésen felül, amelyet Gál Ferencnének kívül Fülöp Józsefné, Schuller Károlyné, Ferenczy Ilonka és Fülöp Margitka láttak el, a pompás búfűnek is lehetett köszönni. Legkelendőbb cikkre a helyszínén süttött székely kúróskaalács volt, amelynek nyicsiklandó szaga messziről betelerelte a látogatókat.

A Leányklub dicséretreméltó buszúszókat fejt ki a székely szőttesek új életrekelése érdekében és nem lehet eléggé dicsérni Gál Ferencné agilitását, amellyel fáradságot nem kímélve igyekszik a székely szőttesek és festékesek szeretetét és művészi tételét a nép között értékes vezetésevel, irányításával megkedveltetni.

(A. I.)

A szabad iskolaválasztás a gyakorlatban.

Közoktatásügyi miniszteri rendelkezése a névvegyelemzés szigorú alkalmazásáról.

A múlt iskolai év végén remegő tanítók, szorgoskodó tanfelügyelők és díszkapuk jelentették, hogy látogatába jön a Székelyföldre Gusti vallás és közoktatásügyi miniszter. Elismerő szavak hangzottak el a felekezeti iskolákról, azoknak a felekezeti iskolákról, ki-elegítő eredményéről és mindenképpen az a látásunk volt a dolognak, hogy az eddigi túlsóttan sovén iskolapolitikában jótékony változás áll be, a kisebbségek javára. Azonban nem így történt. Szept. 1-vel megkezdődtek a beiratkozások. Talán egyetlen egy esztendőben sem volt annyi erőszakoskodás, fenyegetés, ígérget, névvegyelemzés, dovadás láttamozásának megtagadása, mint ennek az iskolai évnek a kezdetén. Keserű igazsággal azt lehetne megállapítani ezekből a végtelenig vitt jogtalanságokból, hogy a székelyföldi kultúróna csodótt mondott, nem váltak be az eddigi trótkák, lélekfogdosások, aszt es a hajrás erőszakoskodás. Elég az hozzá, hogy Gusti miniszter Angelescut is megzavargyított erőszakkal szabadítottá rá a székely katolikus gyermekekre kultúrözás keresztény vitésit. A fenyegetéseket, hogy így lesz, úgy lesz, valamint az ígérgetéseket, hogy ruhát, tankönyveket, írószert stb. kapnak a gyermekek, már ismerjük. Az sem új előtűnk, hogy évszázados székely családokat románokká akarnak vegyelemezni, az azonban merőben új és felháborító arcucsapása a magánoktatásügyi törvény 19. szakaszában biztosított szabad iskolaválasztásnak, hogy a **névvegyelemzést maga miniszteri rendelkezéssel kötelezővé**. Ide írjuk a miniszteri rendelkezés számát örök dokumentumként, 106.471/1983. Es az a miniszteri rendelkezés, amelyben többek között az is foglaltatik, hogy **„vissza kell románosítani azokat, akiket a papok elmagyarosítottak“**. Kimondották, hogy a Bálintok, Daákok, Molnárak, Ballák, Srócsók, Hunyadiak, Laczók, Oáhok, Sorbánok, Barthák, Nyikák, Borcsák nem magyarok, aminek Isten és ember előtt vallják magukat, hanem románok és így akár akarják, akár nem, gyermekeiket az állami iskolába kell iratniok. Es nem egyéb, mint **hivatalos hatalommal való visszaélés**, amelyet a törvény büntet.

Hogy astán akadt Csikban olyan magyar nemzetiességű állami tanító, ki a hivatali kötelességén túl, faja, nemzete, iskolája és vallása meggyalázásával arra is vetemedett, hogy közalkalmazásban levő magyar szülőket feljelentesen közvetlen hivatal előjárólknak aszt, mert gyermekeiket felekezeti iskolába akarják járattni, — az annyira elvetemedett dolog, hogy örök szégyene annak az állami tanítónak, egész családjának és nemzetségének, amiert azt megmerte tenni. Valamikor saját lelkiismerete és az Isten előtt is felelnie kell.

Egyébként garmada számra adtak be panaszokat a szülők a miniszterhez és jóindulatulag várják, hogy a miniszter, akinek kötelessége érvényt szereznie a törvénynek: minden névvegyelemzési rendelkezés ellenére, igazságot szolgáltat a szabad iskolaválasztás kérdésében. A kisebbségek mindenestre Bukarestben akarják megoldani serelemük orvoslását annál is inkább, mert a Néparóvetség előtt csak aszt nem került annak

Idején tárgyalásra a névvegyelemzési és más iskolai panaszok ügye, mert a román kormány kijelentette, hogy biztosítja a szabad iskola választás jogát és megszünteti azokat a sérelmeket, amelyek az iskolakérdés körül fennforognak. Így néz ki tehát a gyakorlatban megvalósítva a román kormány megnyugtató kijelentése és a szabad iskolaválasztás. Ezek után lehetne csodálkozni azon, ha az országosan összegyűjtött panaszokat és sérelmeket utoljára a Népszövetségben akarná vinni a magyarság? A Népszövetség előtti ferdtésekkel, kétes okmányokkal lehetett ideig-óráig elnyomni a magyarság jogos panaszát, de nem lehet a végletekig. Jobb volna tehát, ha a román kormány megtisztelné első sorban magát azzal, hogy respektálja a kisebbségek iskolai, vallási és társadalmi jogait és ezzel megelőzné a Népek Szövetségéhez teendő panaszok áradatát.

Politika és tulhajtott sovinizmus a turista-kulturában.

— Történelmi feljegyzések az Egyesüli menedékház vendéglőjében. —

A Brassói Turista Egylet kebelében működő Csiki Turista Egylet alig pár éve alakult. Leikes vezetői faj és nemzeti külémbég nélkül azon működtek, hogy az egyesület úgy anyagilag, mint erkölcsileg eredményi tudjon produktálni Csikban, ahol a székely nép csodálatosan szép természeti kincselnek alig van tudatában. A tagok összetett lejáró támasszkodó kis egyesület hamar megmutatta életrealóságát. Egy évvel eselőtt felépítette első menedékházát, klásta a földi Xántus-kápolna romjait, több a turistákát propagáló értekezletet tartott és sok olyan kós és történelmi érdekű régiség feltárását vette terbe, amely igen sok vonatkozásban hozzájárul a szélesség ma is a mithószok ködében keresett eredetének a megoldásához.

Ezt az eleven és igen hasznos Turista Egyesületet most bántó sérelem érte. A Jávárdi, Szakadót-tető, Terkó, Össém, Nagybagymás feletti szép vidéken, a balánbányai havasok Egyesüli láncolata alatt épített menedékházába bevonult a román tuifüött nacionalizmus. Abba a menedékházába, amely magyarnak, németnek úgy, mint románnak egyformán rendelkezésére állott... Mert nem pótlózták, kizárólag a turistakulturát, az emberbaráti szeretetet és a fenséges természet megkedvelését szolgálta, éjjel, hóban, viharban bárki részére: menedéket nyújtva... Annak idején országos ünnepekre keretében adták át hivatalosan és aki csak megfordult falai között, érezte a közös emberi szolidaritás nagyzerű érzését, köszönettel és hálával telt meg a szíve azon nemcsak gondolkodó emberek iránt, akiknek van érzékük és szívük a köztért áldozatot hozni és fáradságot nem kímélni. Egy év után aztán akadt egy román ember, nem valami kis műveltségű, indulatnak és érzésének szabaddolyálat engedő kisebb honpolgár, hanem egy tábornok, akinek a lelke nem telt meg a csodálatosan szép hegyvidék nagyszerűségével, hanem kifogásolta, hogy a vidéknek még mindig igen magyar jellege van, mert a románok nem látogatták gyakrabban. A menedékház vendéglőjébe írta George Gritescu tábornok, a román hadsereg gyógyszerész főnöke szóról-szóra a következőket:

22-8. 1933. Am cerceatati flora acestul munte, de unde am recoltat frumoși specii. Regret, că românii nu vin cât des pentru a da caracterul cu totul românesc. Co-stat, că ungarii din aceste părți cât și secuienii n-ubului nu vrea să steie, că trăsese în țara românească. Firma soestul case de sădăpost o confirmă cu totul. Gen. Farm. G. oge Gritescu, Farmacist șef. al Armatel, Baourestii. Vagyis: „Megvizsgáltam én-ek a hegynek a vidékét és igen szép természet raktározom el magamnak (Nagyon te szett) Sajnos, hogy a románok nem keresik fel gyakrabban, hogy megadják egészen a román jellegét. Megállapítom hogy ennek a vidéknek a magyarjal, valamint a Turistagegyesület, nem tudják, hogy a román államban élnek Ennek a menedékházának a felirata teljeséggel bizonyítja ezt. George Gritescu tábornok, a hadsereg gyógyszerész főnöke. Bukarest.”

Évszázadok óta békésen, mindekitől csodálva állanak az égreörö sziklaóriások és közel kétezer év óta senkinek sem jutott eszébe mást látni és érezni, mint a természet csodálatos fősségeését, nem vizsgálta senki, milyen nyelven nevezik az emberek a havasokat, nem észrevételezte, hogy annak ilyen, meg olyan németül jellege van... A Schuiler, a Négol, a Ristyaszt aljában épített menedékházakat a szász Turista egyesületek építették és azokat tiszta németnyelvű feliratokkal látták el. A magyar kormány annak idején nemhogy kifogásolta volna ezt, hanem teljes erejével, örömmel pártolta meg nemcsak törekvéseket... Abadt azonban 1933-ban egy magasrangú katonatiszt, aki politizálni akar a kőóriásokkal és azzal az emberi jószándékkal, amelyet csak elismerni és dicsérni lehetne, ha a kis nyv érzéseket letudná győzni a természet nagyszerűségének átérzésével egy mást szeretővé emelkedett emberi lélek.

Gritescu tábornok a fenti sorokat írta történelmi dokumentumként az Egyesüli menedékház vendéglőjébe. Annak a menedékháznak a könyvébe, amely őt is a legbarátságosabban fogadta és vendégül látta. Hídtalan vendég volt Gritescu tábornok ur! Mert nem elég, hogy ilyen bántó megjegyzésekkel állított emléket magának, tintával lelkicsinylő megjegyzéseket írt a Vámoser Imre iparművész művészi pasztellrajza alá, amely minden felírás nélkül az Egyesüliet ábrázolta. Aztán megfenyegette Bács Márton egyszerű havasi pártostorembert, a menedékház őrot, amiért nem tud románul.

Jegyezze meg, hogy Romániában és nem Magyarországon élünk, — mondotta az őrnök — és ha jövőre nem tanul meg románul, elfogom cseppentni, értette-e? Szegény Bács Márton nem értette, de nincs miért szégyenkeznie, mert mi is a'lg értjük a tábornok urat.

A menedékház felirata, a brassói városi oimerral, háromnyelvű, román, magyar és német. Ugyan ilyen nyelvű a házrend is. Tehát indokolatlan a felháborodás. Bács Márton pedig nem alhaszozottja a tábornok urnak, hogy kivégezést a pár lej értékű falatot is a szájából, amit az őrzésért keres. Ilyen mentalitás mellett sohasem lesz itt konszolidáció, megértés, amelynek pedig politikusaink annyi sok szép frászt elfogogtatnak.

(A. I)

BEL- ÉS KÜLFÖLD.

A kisanant külügyminiszterei Sinaiban. A sinaiai királyi kastély ünnepekkal kapcsolatosan kezdődik meg szeptember hó 25-én a kisanant konferencia. A kisanant külügyminiszterei a szőnyegen fekvő Közép-Európa legfontosabb problémáit beszélik meg.

Az orosz-román egyezményt Moszkvában ratifikálták.

Károly román király rádió szöveget intézett a nemzetek kötelessége becsülettel munkálkodni az ország nagy gazdagságának gyümölcsösítésében. Kárte, hogy ebben a közös célban ne legyen féltékenység az ország népe között. Bár meghaligatták és megszivelték volna a királyi szót mindazok, akik éppen 15 esztendője az ország nagy értékeinek szétállításán dolgoznak.

A romániai magyar nemzeti kisebbség a berni kisebbségi konferencián. Szepember hó 16-án nyílt meg Bernben az európai kisebbségek konferenciája, amelyen 42 nemzeti kisebbség képviseltette magát. A romániai magyar kisebbséget a konferencián Dr. Jikaffy Elemér képviselő és Dr. Balogh Arthur szenátor képviselték. A romániai német kisebbség képviselőit Hans Otto Roth jelent meg a konferencián.

A kolozsvári magyar színházat, amelynek 37 éven keresztül volt Jánosffy János kiváló igazgatója, most átadta a Szinpártó Egyesületnek.

A romániai nyugdíjasok szeptember hó 17-én tartották meg nagyarányú kongresszusukat Kolozsváron. Elkezdődött hangos tárgyalásuk a romániai nyugdíjasok katasztrófális helyzetét. Annak megjavítása érdekében a nyugdíjasok a királyhoz és a kormányhoz részletes memorandumot terjesztettek elő.

Kánya magyar külügyminiszter a múlt héten Franciaországban volt. Hivatalosan tárgyalta Paul Boncour francia külügyminiszterrel a közép-európai válság megoldásáról. Kányát fogadta Lebrun köztársasági elnök is.

Papen német birodalmi alkancellár Gümhös magyar miniszterelnök meghívására szeptember 16-án Magyarországra érkezett.

Goga Octavian Hittérrel. Goga Octavian román politikus külföldi útján Mussolininál történt látogatása után Nemetszágba utazott, ahol Hitler audenciát fogadta. Ugyancsak Hittérrel járt: Tatarescu St. fan ezredes a romániai nemzeti szociálisták párt elnöke is.

A napsütéses üvegház és a tragédiás élet...

Aranyló nyári napsütés szomjasan issza fel Isten csókját: a kertésznek virágaira rászállott hajnali harmat csillogó gyöngyszemeit... A virágok királynője, a búzike róza; a szagos szegfű, a törékeny tulipán, csokros violák, a csodálkozó szemű árvácák, a hunyorgató delignyilók pazar illatengert ontanak az ég felé: a háladási és köszönet illatos imáját Teremtőjükhöz... Szikrázik a napfény aranyzuhataga az üvegháznak csillogó ablakszemein és a felnyitott kis ablakokon át buján, szinte hallhatóan lélegzenek a szellőtől is óvott, feltett pálmák, kliviák, fikuszok, petuniák, begóniák, amaryllisek, filodendronok, abutilonok...

Ebben a ragyogó napsütésben hatalmas szál ember kerül elé az épületek mögül: a kertész. Nagy szalmakalapjában ijesztő csóvaként hat. Azt lehetne hinni, megijednek tőle a szerény, szelid virágok... Amint azonban üntözőlével feljűk siet, öntözi, gyomlálja, simogatja őket: szelid bologatással ismerősként köszöntik, mosolyognak rá és az illuziók szines ködtehlőjében illatoznak tovább, tovább, mindenki számára pazar kézzel szórva sugárzó szépségüket...

Lángos légáramlat keletkezik a bejáró ucca felől. Csattan a kert kis kapuja: hóna alatt aktatásúkkal férfi közelit az ösvényeken a kertész felé... A kertész tisztesség-tudóan teláll és kezét kalapjához emeli.

— Mivel szolgáltatok?

Az adóért jöttem. Rég nem fizettél. Rendeletem van, hogy a legszigorubbán járjak el. Elvégre egy ilyen kertésztelepnek kell hogy olyan jövedelme legyen, hogy megfelelő adót tudjon fizetni, — mondja az idegen.

Hirtelen felhő suhan át az égen, a verőfényes napsütés alkonyati színbe rezdül... A kertész arca elborul és kifejezéstelen szemével a messzeségbe néz, mintha valahonnan onnan várna és kapna segítséget...

A gyönyörűségecses illatozó árasztó, érzékeny virágok apró virágzellemeük kollektív lelkével megéreztek, hogy gazdájuk bajban van... Nem értették meg ugyan, miről van szó, de létezésük első percétől együttérzettek vele igen-igen nagy jószága miatt... Emiatt most ők is mélyszélesen szomorúak lettek...

— Kérem, beismerem, tartozom és meg is fizetem, azonban most nincs egyetlen lejem sem, — nyögte ki kinosan a kertész. — Több olyan névnap következik, amikor a virágosok készítéséből valami jövedelmet várok, addig kérem szives türelmüket...

— Nem lehet kérem! Akkor kénytelen vagyok az állami járulékok erejéig foglalni.

— Nincs én nekem a világon semim, amit lehetne foglalni, de töltöleges is. Becsülettel fizetek, mihelyt tudok.

Ninos a lellem mellett más érték, mint a virágaim a termőföldben, azok szegények nem érelemelnék meg, hogy szégyenemre jótálónak csepjanak fel mellettem... Aztán szokatlanul szegyeteljes volna, ha az én virágaim felett, amelyek eddig a földnek a tartozékát képezték, más rendelkezék...

— Hát az üvegházi virágok? A pálmák, filodendronok, fikuszok, kaktuszok és a többi féltett értékes cseres virág? Azok ingóságok. Eppen ezért foglalást vezeték rájuk... Megéjtem a becsletet, lefoglalom őket a kincstár javára és azoknak az árát köteles lesz bozzam, az eladás sorrendjében adó címén befizetni, mert, ha nem...

Fehér papirlapot dobott le a kert padra a végrehajtó és köszönés nélkül távozott...

A virágok az ösvények mentén védekezve, félve zárták össze kelyheiket, érzékeny szirmaikat... Félték az embertől, aki profánul beleavatkozott az ők és jóérzésű gazdájuk póétikus életébe...

A fehér lapot felkapta a hirtelen keletkezett szellő, szárnyára vette és vitte, vitte, messzire...

A kertész megkövültlen nézte, nézte és úgy érezte, hogy valamit szétromboltak a szívében, a szépségnek, a jószágnak, a szelidségnek szívéhez nőtt gyermekei viráglóttárárt és — nem sietett utána...

Albert István.

Méhészet.

Szeptemberi herék.

Normális években a hereüzés augusztus hó közepéig teljes befejezést nyer. Ezen minden tekintetben abnormális esztendőben azonban a helyzet egészen másképpen áll s a teledő fészkek elrendezésekor a méhcsaládok igen nagy százálékánál rendes lakókként szerepelnek a herék is.

A szakkönyvekben — nagyon helyesen — olvasható, hogy ha a méhcsalád az anyák elpárázása után, a hordás csökkenésével nem fog a hereüzéshez, sőt a gyűjtés végleges megszűnése után is túri azokat, valami nincs rendben s az ok feltétlenül az anyában keresendő.

Olyan sokan keresték fel engem ezen ok miatt aggodalmaskodó soraikkal, hogy képtelen lévén valamennyire kimerítően válaszolnom, a Csiki Lapok útján küldöm megnyugtató szavaimat az érdekelteknek, biztatva, hogy a jelen évi szeparált jelenség mintegy természetellenes kilengés csupán s nagyobb nyugtalanságra ok nincsen.

Idej elpárázása fiatal anyával rendelkező családoknál nem fordul elő s ha mégis tapasztalható, akkor már jogos az anyában való kételkedés. Az állandó, hideg eszős miatt az anya nem tudott násztra menni s a költőfészkekben telhalmozott mézkészlet mintegy ösztönözte a szaporításra s szűzi állapotában hozzáfogott a peték lerakásához, melyekből természetesen csak herék fejlődhetnek. A herepetező anyával rendelkező családok már csak azért sem olyan veszedelmesek, mint az ályanyások; mert könnyű megtalálni ökemét s elpusztítva, a nép termékeny anyával látható el, vagy minden veszély nélkül egyesíthető. Ha herepetező anyával van dolgunk, nem annyira a herék jelenléte ad utmutatást, mint inkább azon körülmény, hogy a családban most is feltalálható a mindenféle koru fiasítás. Ha ellenben semmitéle fiasítás nincsen, az anya jószágában nincs okunk kételkedni. A herepetező szüzanyás, vagy ályanyás családok szeptember hónapban nem fejezik be a fiasítást, hanem folytatják még november, sőt december hónapban is, talán egészen addig, míg a fokozott fűtés következtében a készlet mind el nem fogy s a különben is halálra ítélt méhcsalád vegetáló életét be nem fejezi.

Hogy miért találhatók kifogástalan jó anyák mellett is ezen évben fölös számu herék, a következőkben iparkodom magyarázatát adni: A természet rendje szerint a családok rendszeres herevelést izek s közben a rajzási ösztön felébredésével anyabölcsőket is emeltek, melyeket az anya be is petézett. Ezen anyákat nevelni kezdték s a közbejött tartós rossz idő miatt a bölcsőket levágták. A család időközben szaporodott s újból anyaneveléshez fogott, de a fejlődő anyák megint csak halálra lettek itélve s ez így folyt csaknem az egész nyár folyamán. A fiatal anyák nem fejlődhettek ki; miért is megtartotta egyeduralmát mindvégig a régi anya, sőt tartani fogja a méhálom nyugalomra vonulása után is.

Leggyakoribb jelenség volt, hogy az első raj megjelenésével fiatal anyák is csatlakoztak a rajhoz s az új család ezen anyákból elfogadottal alapította meg otthonát. Hogy ellenben az öreg anya jelen volt-e a rajzásnál s az anyakérdés elintézésénél vezeték-e el, vagy pedig már az előtt pusztította el a rajzásra készülő türelmetlen nép, nyitott kérdés marad. Erre pontos, határozott feleletet már csak az adhatja, ki a rajzásra készülő családot képes lett volna alaposabban átvizsgálni s megállapítani, hogy meg van-e, avagy nincs az öreg anya.

A legtöbb valószínűség a mellett szól, hogy a rajzásnál jelen volt a régi anya is; mert ellenkező esetben a fiatal anyák feleseltek volna, ami azonban nem történt meg. Én úgy magyarázom meg ezen legalább is 75 százalékos jelenséget, hogy a dolgozók őrizték a bölcsőket s a megérett fiatal anyákat kibújni nem engedték. A rajzási zűrzavban a jobbára körülrajzott bölcsőkből könnyű szerrel bujtak ki az anyák s csatlakoztak a különben kicsiny rajkhoz. Nekem mindössze 4 rajom volt s valamennyinél fiatal anyák is jelentek meg s mind a négy új család azt is fogadott el.

Az aggodalmaskodók nagyobb részben azért kételkednek az anya jószágában; mert a családban semmitéle fiasítást sem találnak. Nem, mert a családok azt teljesen becsüztették, sőt a nektárképzés a hideg idő miatt teljesen megszűnván a még nyitott fiasítást a beérett hó mézkészlet dacára is kidobálták.

A petelerakás ébrentartására nem mézkészlet, hanem friss nektár kell! Itt a baj tulajdonképpen kedves méhésztársaim! Nincs nektár s hiába adunk mézet, nem tudjuk

hasításra ingerelni az anyát s ennek következtében túl kevés fiatal néppel mennek a családok teljébe.

Ha jó meleg öszünk lesz, alaposan felhígított meleg mézzel biztassuk az anyákat, különben a bő mézkészlet dacára sem lesznek tavasszal erősek méhcsaládjaik.

Végezetül következtessünk, hogy miért is akarják kiteleltetni szokás ellenére a heréket: Egész nyáron rajzásra készülve, a heréket nem üzte ki s az ösztön megszűnésével egyszerre szűnt meg a nektárképzés, a fiasítás korán befjezve, a cellák megteltek a mézkamrák készletéből s a népesség számarányához viszonyítva sok a méz s mintegy éri a család, hogy a falánk herék miatt sem fog s szükségét szenvedni, de talán érezvén a népesség öreg korát, úgy véli, hogy igen korán fog létrehozni a fiatal néppel együtt anyákat is s akkor talán szükség lehet a herékészletre.

Ezt különben majd eldönti a jövő.

Blénassy Károly.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara közleményei.

A Munkáügyi Miniszter 54442 számú 1933 évi Augusztus 24-én kelt rendelkezés megengedte, hogy gyümölcsárúító üzemek és bódék vasárnap és a törvényes ünnepsnapokon is nyitva tarthassanak, éppen úgy mint a cukrászdák és a cukorka kereskedések.

A marosvásárhelyi 20. Divízió 1933 évi október hó 2-án a parancsnokság épületében árlejtést tart, a katonaság részére 1933 évi október 1-től 1934 évi október 30-ig szükséges hűtőművek beszerzésére vonatkozólag, érdekeltek felvilágosításért az Intenditúrához fordulhatnak naponta 8—1 óráig.

KÜLÖNFÉLÉK.

Veni Sancto a csikszeredei főgimnáziumban Szeptember hó 15-én az órai, ünnepélyes Veni Sancto-val nyitották meg az 1933—34. tanévet. Felolvasták az iskolai törvényeket s Papp János igazgató a szép számban beiratkozott ifjusághoz intézett szavában kiemelte a hitvallásos iskolának kivált a ma forrongó időkben való rendkívüli jelentőségét. A mélyen vallás erkölcsi szellem, mely áthatja az ilyen intézeteket s amelyet szilárdan megakarnak gyökerestelenül az ifjuság fogékony lelkében — irányító és boldogító kálauz a különböző eszméramlatoknak s az egész életnek forgatagában Ebből a szellemből mély és igaz szociális érzület fakad, mely tudni fogja kötelességét fajával, egyházzal, az emberi szolidaritással szemben, csak legyen bű e szellemhez az ifjuság nemcsak az iskolában, hanem az iskola padjánál is. Kérte az ifjuságot, hogy amiképpen év végén lerásta az iskola porát, most, az intézetbe való beléptekor — rázza le azt a port, amelyet az élet a vakációban rákott s megfeszült lelkét nyissa meg az iskola eszményi világa előtt, hogy oda mélyebben behatoljanak az erkölcs és a tudomány, a jámborság és igazság nagy gondolatai s legyen így valóban új nemzedék; új hajnoka a régi, az emberiséget fenntartó nagy eszméknek és eszményeknek; új nemzedék, melyből új élet árad ki a régi, megrozszant világra.

Megható látni a szeretetnek és az áldozatkészségnek azt a hősi fokát, amellyel magyar szülők — bár ezer nehézség és mondhatatlan küzdelem van — iskoláikba igyekeznek hozni gyermekeiket. Okélatlanul érzik, hogy az iskolától cserébe valami olyan kincset kapnak, ami megérdemli a fáradságot: művelt, egyes, becsületos, igaz lelket, ami nélkül sem nemzet, sem család fenn nem állhat. Az a gondosság és szeretet fenmaradásuknak biztató sálga. (—)

A brassói prefekturára delegáltak Gulman főszolgabíró. A belügyminiszter távirati uton, szolgálati érdekből Brassó megye prefekturái igazgatójának küldötte ki, egyelőre ideiglenesen, Gulman György dr. csikszeredei főszolgabíró. A tekintélyes előléptetés kapcsolatosan Csik megye egyik legjobb indultul közigazgatási emberét vesztette el, aki több feltehetőleg megelégedésre intézte a közügyeket.

Megérkezett az új plebános. Bíró Ferenc, kit Majláth püspök eszterósi és csikszeredei plebánosnak nevezett ki a kait a főesperesi helyetteséggel is megbizott — folyó hó 19-én vonult be új székhelyére Madéfalváról, hol 22 este kezdte működni. A hosszú idő alatt madéfalvi hívei mind inkább szívükbe zárták az ő jó pástiorukat; az évek múltával csak mind jobban becsülni és szeretni tanulták. E kísértek útjára s könnyek között vettek tőle búcsút. Megérkeztek az egyházközség nevében Dr. Dárdos Félix egyháztanácsos köszöntötte az új plebánost közvetlen, meleg szavakkal. A volt madéfalvi plebános neve és egyénisége jól ismert vármegyénk határain túl is. E név és egyéniség a mélyebb lelkiismeret és a magasabb szempontu munkát jelenti. Örömmel üdvözljük új állomáshelyén s munkájára Isten áldását kívánjuk.

Sokba került a tiltott pálinkafőzés. Több alkalommal mutatunk rá arra, hogy a tiltott pálinkafőzés az egyik legrosszabb üzem. Még kényesertüsből sem szabad ünni. Eltekintve attól, hogy a tettenézetet lehetetlenül magas bírságokkal sújtják a pászügyi községek, bűnvádi uton is felelősségre lesznek vonva. — Határon 14 tiltott pálinkafőzési ügyet tárgyalt a törvényszék. Az összes vádlottak tagadták a terükre írt bűncselekményt, de a helyszínen felvett jegyzőkönyvek alapján, melyek világosan tettenérésről számoltak be, egy és két hónapi fogságra ítélték a pálinkafőzőket. Több ember tisztán saját érdekében cselekszik, ha tiltott uton nem állít elő pálinkát.

Szelhámot fogott a csikmadéfalvi csendőrség, — de elsőköt. A csikmadéfalvi állomás fűtőházába egy előkelően öltözött 24 év körüli fiatalember jönni kezdett. Atanasiu dr. néven m. tathozott be és kijelentette, hogy vasuti mérnöki működésben vizsgálót akar tartani. A műhelyfőnök igazolásra szolgáltatta fel, amit a fiatalember sértődötten utasított vissza. Néhány perc múlva megjelent az állomásfőnök két csendőr kíséretében és újból igazolásra szólították fel az állomásos Atanasiu dr.-t, aki nem tudta igazolni magát. Az őráre kísérték, ahol néhány perc alatt kiderült, hogy közönséges szelhámossal szonoz és tulajdonképpen Cosma Gergelynek hívják. Régebbi bünelért országsszerte körözik. Az is kiderült, hogy a madéfalvihoz hasonló trüffel a Székelyföld kisebb állomásait végig szelhámokodta. „Ellenőrző” körutja alkalmával egy egész csomó vasuti jegyet lopott el és ezenkívül minden kisebbégl alkalmasított kisebb, nagyobb összegekkel megvágott. A veszedelmes szelhámot át akarták kísérni a csikszeredei ügyességre, de időközben elsőköt. A nyomozó hatóságok széleskörű intézkedéseket fogantatosítottak kézrekerítésre érdekében.

Irredenta harisnya. Kocacs Ferenc csikpáfalvi legényt a csendőrség letartóztatta és az ügyességre kísérte. A letartóztatás indoka az, hogy a legény fehér harisnyáját piros és zöld színekkel díszítette. A csendőrség szerint ez a tény kétségelentül és kimerítően igazolja az irredenta vádat. Megvagyunk győződve róla, hogy a vádat az illetékes bírósági fórumok megérdemelt mértékre fogják leszállítani.

Más vármegyében is dolgozik a csikbiroska. Csikszeredei legény deszkával megrakott szekerekkel Brassó felé igyekezett. Közben Otszem háromszék-megyéi községben pihenőt tartottak, a Rippló korszakában. Csak természetesen, hogy az őt csikbiroska inni kezdett. E nélkül, hogy lehetne eltölteni az időt. Itak és az ivásnak, a korszakának nem szokott jó vége lenni. Most is így lett. Éjfél körül a társaságból hárman kimentek az istállóba, hogy az ott elhelyezett lovakat megnézzék. Meglepetéssel tapasztalták, hogy lovak elöl elopták a takarmányt. Mint hogy a korszakában ugyanabban az időben senki más nem tartózkodott, mint Tanczos Abrahám szintén csikszeredei királyi fuvaros és annak Albert névű testvéröccse, a már beruogott legények eszére támadtak. A szőna vitából egy kettőre verkedés lett. E dörögött a bicika és Csikszér Károly, Szőke Kálmán, András Agoston csikszeredei királyi legények olyan súlyosan összeverték Tanczos Abrahámot, hogy az a helyszínen meghalt, testvérét pedig úgy megbicskásták, hogy azt haldokolva szállították be a sepsiszentgyörgyi kórházba. A verkedő legényeket a csendőrség letartóztatta. — Most már nem elég széles e vármegyén a csikbiroska virtuskodásához. Atrándunk más vármegyékbe is a vadászgunkkal, a részegség megmondhatatlanságunkkal egy kis új nevet szerzünk. Hasuról szállíjuk a testvér vért is. Van elég belőle. Kivánságra házhos megyünk egymást ölni. Amint akarják. — Hát a mi népünknek nem jó meg soha az esze. Nem látja azt a kulturálan sötétiséget, amelybe egész vármegyénk birtét juttatja azokkal a folytonos, gyáva döröklésekkel. Nem lát erre már egyszerű. Hiszen egy marok szénáért két testvér vére mégis csak sok.

Értesítés. A csikszeredei pénzügyigazgatóság a község tudomására hozzuk, hogy a Cassa de Amortizare 1450—1933 számú rendelete értelmében kivételosen 1933 évi október hó 1-g megköszömbilitott a csikbiroska feltevések iránt beadott kérelmek átvételének határain, tekintet nélkül azok jogcímének alakjára, mint kiutalások, fizetési utalványok, ki nem utalt statok, avagy egyéni és közös ideiglenes letéti nyugták.

Fogva maradt a gyergyósszentmiklósi rendőr altiszt. Mult számbanban megírtuk, hogy Nichita Vanille gyergyósszentmiklósi rendőr legényre parancnokot 53 ezer lei ellopása miatt őrizetbe vették. A súlyos bűnnel gyanúsított rendőr altisztet, állhatatos tagadása dacára átadták az ügyességre. A vizsgálobíró előzetes letartóztatásba helyezte Nichita-t és a törvényszék 30 napra helyben hagyta a letartóztatási végzet.

Halalozás. Kósa Géza birtokos, folyó évi szeptember hó 22-én, 61 éves korában meghalt Csikszeredei városban.

Hat hónapot kapott a gyergyósszentmiklósi ékeser tolvaj Sionoffi Miklós csernovici illetőségű kereskedelmi akadémián hallgató ez év júniusában Gyergyósszentmiklóson tartózkodó rokoni látogatására érkezett. A jó megjelenésű fiatalember rövidesen barátságot kötött Tiltcher András bankkönyvelővel, aki elég könnyelműen megmutogatta hatalmas értéket képviselő ékszergyűjteményét. A több mint 200 ezer lei értékű gyűjtemény nem hagyta nyugton a fiatalembert. E határosta, hogy minden áron megszerezzi. Június hó 25-én betörés útján megkaparintotta az ékszereket. Néhány óra múlva le is tartóztatták. A törvényszék határon tárgyalta az ügyet és a börtörében levő főiskolai hallgatót az enyhítő körülmények figyelembe vételével 6 havi fogsággal sújtotta. Az ítélet jogerős.

Október elsején lejár a mértékhitelösszegek határideje. A hivatalos lap 1933 május hó 19-iki 114 számában megjelent hivatalos törvény értelmében október hó 1-én lejár a fadongából vagy vasból készült, hordók oltárnak és mindenféle ürmértékek hitelösszegeinek határideje. Azok ellen, akik ezen kötelességüknek eleget nem tesznek, a törvény szigorával járunk el. A vándorkereskedők tej, gyümölcs, szőcs és általánosan az összes piaci és ucsai árucik mértékelt hitelösszegeinek utolsó határideje október hó 1. Ezen intézkedés a termelőkre is vonatkozik. Ezen utolsó határidő lejártá után a mértékelt hitelösszegek hivatalos közeget minden hitelösszeget, melytől vagy más mérőszámot elkövetnek és tulajdonosaik ellen kifizetési jegyzőkönyvet vezetnek fel.

A hivatalok téli órarendje. A belügyminiszterium a hivatalok téli órarendjére vonatkozó rendelkezést elküldötte, amely az egész ország területére egyenes intézkedés szerint — eltérő a téli hónapokra, az ünnepek követő napokra — a munkabírókat reggel fél 8 óráig déli fél 2 óráig állapítja meg, kivéve a keddi és pénteki napot, amikor délután 4-től 7-ig is vannak hivatalos órák.

Ismet embert ölt a háborúból visszamaradt gránát. Bíró Vilmos csikszeredei munkos 17 éves legényke a régi határszél mellett, ahol az 1916 és 17-es harcok lefojtak, juhokat őrszött. Pásztorokodás közben a környék alapos átkutatásával töltötte idejét. E munkája közben egy kőgránátot talált. A szerencsétlen fia nem volt tisztában a veszedelmes aserszám pusztító hatásával és így történhetet meg, hogy egy tuskóhoz vágta. Az ütös következtében felrobbant gránát darabokra tépte a szerencsétlen fiút.

Megfenyegette a járásbíró — 6 hónap. Pál Ignác gyergyósfaluusi gazdát, mert Mihaleanu gyergyósszentmiklósi vezető járásbíró nyílt tárgyaláson elfogultsággal vádolta és feljelentéssel fenyegette meg, a törvényszék 6 havi fogságra és 5 ezer lei pénzbírságra ítélte. A vádlott a tárgyalás során ártatlanságát hangoztatta és ezen az alapon felebbezett is.

Méhetető onkor a méhészek számára. Az Erdélyrezi Méhész Egyesülethez igen sok panasz érkezett amiatt, hogy a méhek nem tudták meg a téli megőrzésüket sem behordani a mindvégig hideg, esős tavasz és nyár folyamán. Szeptember hó 19-én Erdélysszerte órási havazások voltak, amelyek nemcsak átmenetileg hűtötték le az időt, hanem tönkretették igen sok helyen az egész őszi méhlegelőt, úgy, hogy igen sok méhcsalád élen pusztult, ha a méhészek a legelőre jobban nem gondoskodnak etetésükről. Éppen ezért az E. M. E. feliratlag kérte a kormányt, hogy adómentes cukrot engedélyezzen a méhészek részére. Egyidőre a cukorárakat is felkérte a méhészek támogatására. Amennyiben az E. M. E. kérését meghallgatásra találják a tagjait értesíteni fogja.

Szekesteről és lovasdól került an ügyességre. Vad István gyergyótfalvi származású többszörösen rovtomultu betörő igen furcsa körülmények között került az ügyességi fogságha. Néhány hónappal ezelőtt szabadult a kényszerzáról falai közül. A más vagyonát igen kedvelő természetű újból betörésre készlette, mire a gyergyósszentmiklósi rendőrség lefűlte. Az illegális mesterség annyira jövedelmező volt, hogy Vad egy egyes fogatot is tudott vásárolni. Most a lopott fogattal együtt került az ügyességre, ahol úgy döntöttek, hogy a megrögzött betörő lovat és kocsiját elárverezik és a károsulatát kárpótolják. Vad természetesen sehogy sem akar belemenni a kényszerületbe. Azt állítja, hogy csak a ló szármaszik lopott pénzéből, a szekeret apjától örökölte. Értesüléseink szerint Vad állításainak nem sok hitelt adnak az ügyességi és így egész ingóvagyonra dobra kerül.

Elnapolták a csikszeredei halálosvégű vérengzés főtargyalását. A kora tavaszi üljönbevonulások alkalmával Várca István csikszeredei legény két társával a csikszeredei község háza udvarán agyonverte Banes József csikszeredei legényt. Az elvetemült verkedők ügyet kedre tűzte tárgyalásra a törvényszék, de mivel a tanuk nem jelentek meg, a főtargyalást október hó 17-ére halasztották.

A dítrói adóhivatali lopas a törvényszék előtt. 1931 nyarán nem kevesebb, mint 360 ezer lei loptak el a dítrói adóhivatal szabálysszerűen lezárt kasszájából. anélkül, hogy a pénzeszekrényen az erőszak nyomai felfedezhetőek lettek volna. A vakmerő lopással kapcsolatosan az ügyesség Partiu Miklós adóhátnak ellen emelt vádat. Az ügyet kedden akarta letárgyalni a törvényszék, de a védő bejelentése szerint Szebenn, a lehető legnagyobb nyomorban élő adóhivatali főnöknek nem volt utköltegre pénze és így nem tudott a tárgyaláson megjelenni. December 12-keze elővezeték Partut és akkor folytatják le a nagyszabású pert.

Joghallgatók vizsgálata. A kolozsvári egyetem jogi és államtudományi karának dékánusa közli: — Felhívjuk a figyelmét mindazon jogkari egyetem hallgatóknak, akik az 1932—33 isk. évben az ugynevezett előkészítő évfolyamra (an de Indrumare), (s tanulmányi rend I. éve) voltak beiratkozva és vizsgá a egyáltalán nem jelentek meg vagy amennyiben jelentek meg az 1933 juniusi vizsga időszakban és vissza lettek utastva, hogy joguk van az egész vizsgára, vagy a javítóvizsgára, mely 1933 október hó 1-ével kezdődik jelentkezn. E előbb kötelesek 1933 szeptember hó 30-áig szabálysszerűen felzserelt (index) és felblyegzett (L. 11 fsc. I aviatie és 10 Lei Timbra universitari) kérvényeket a dékán hivatal titkárnál hétköznapokon d. e. 9—1 óráig benyújtani és egyidejűleg vizsgadíj fejében 30 lei és a javítóvizsgadíj fejében 20 lei lefizetni. Azok a jogkari hallgatók, akik szintal sem jelentkezhettek vizsgára, vagy amennyiben jelentkezhettek, vizsgájuk nem sikerült, kötelesek az előkészítő évet megismételni, vagy az egyetemi jogkari anyakönyvből kitöröltetettnek tekintetnek Cluj, 1933 szeptember 19. Dr. Boila Romulus m. p. a olajt jog és államtudományi kar dékánja.

A gáz elleni védekezés ismertetéséből háborút omlaszt a falusi nép. Az egész megyében hatalmas károkban felfuragások hívják fel a lakosság figyelmét arra az előadásra, amelyen háború esetén, a gáztámadások elleni védekezést ismeretelt egy kapitány megfelelő asszisztenciával. Az ilyen természetű előadások Gyergyósszentmiklóson is megvoltak és arva voltak azok, hogy a lakosság körében közzel háború híre hirtérk el. A falvakban általánosan szóbeszéd tárgya a háború és főlöszögesen izgatja a kedélyeket.

Igy is lehet tiltott fegyverviselésért elítélni valakit. Tima Sándor hásonújfalvi lakó elorvadásnak ismert a faluban mindenk. Tima 1930 júliusában elmeszavában meghalt és özvegyét 1931 februárjában elvette Bartók Miklós odavaló gazdálkodó. Mivel az asszonynak nagyobb háza és gazdasági épületei voltak, Bartók az asszonyhoz „szállt”. Szomszédja Gergely Dénesné feljelentette a házassági csendőrségben hozszaból, hogy fegyvereket rejtget a házában. Az őráre kísérték és mutatni tagadta, hogy fegyverek lennének nála elrejtve, az őrmester súlyosan elverte. Majd hákutatást tartott. A padláson, az ócskavának között talált egy egyes fegyveresdobot, öt drb üres vadászfegyver-hüvelyt, tin dgr. puskaport, valamint egy rozsdás bajonettet a sőtűhözteszben a gerezdek közé felszavva. A bíróság előtt Bartók Tima érdemelt, hogy a talált tárgyak az elhalt orvadás, Tima Sándor tulajdonát képezzék, mégis öt ezer lei pénzbírsággal sújtotta.

— Rokkantsági iratát elveszték a katonaságnál és a román impérium alatt még nem kapott nyugdíjat. A katonai bürokrácia áldosata Vitos Balázs csikszentimrei gazdálkodó, hadirokkant. A háború alatt a 24-es honvédeknel szolgált és dum-dum lövés folytán combtörést kapott. A magyar impérium alatt a rokkant díját pontosan ísítették. 1929 október hó 9-én kelt behívást parancsral a helybell hadkiegészítő parancsnokság behívta Brassóba a X. sz. bizottsághoz felülvizsgálat végett. Ennek eredményeképpen a hadkiegészítő bekerete a születési és házassági bizonyítványát, amelyeket a 62. számú és a közmunka alól való felmentést bizonyító irással együtt 1930 június hó 2-án Csikszentimréről a csikszeredai hadkiegészítő parancsnoksághoz küldött fel. Ezek után arra követték ztetett, hogy rokkantsági nyugdíja megállapítása végett eljárás tétetett folyamatba és türellemmel várta az eredményt. Asóban 3 év alatt sehová sem hívták, sem az iratokról nem akarnak tudni, annál kevésbé a rokkantsági nyugdíjról. A Magyar Párt vette most később az ügyet és így lehet remélni, hogy a 15 év óta hlába várt rokkantsági nyugdíjat végre kiutalják.

— Olosón eladó ház, Kórház-uccában 15.

— A munkáspénztárak megszüntetett ivar, kereskedelem után is járulékokat vetnek ki. Az új társadalom biztosító törvény, amint köz tudomás, igen súlyos munkáspénztári járulékokkal sújtja az iparosokat, kereskedőket. Csikban is megkezdették ezeknek a járulékoknak a kivetését, mégpedig olyan buzdoggal, hogy az évekkal eselött megszüntetett üzletek és felhagyott ivar után is kirojadják a járulékokat. A Magyar Párthoz nap-nap után érkeznek ilyen panaszok, amelyek főlegesen sajtaltják az embereket, kórvényezési és bányaköltségeknek tessik ki.

SPORT.

Nagy sport teaset a Bukuresti szálló összes helyiségekben. A C. S. C. sport egylet folyó évi szeptember hó 30-án, este 9 órai kezdettel, nagy sport teaset rendez. Lesz tombola és bemutatásra kerülnek változatos kacagatók, egyelőre el nem árulható magánzámok. E mulatságon nem szabad egyetlen kis helynek sem örössen maradni, mert minden egyes üresen h gyott hely sportszerető közönségünk szegyéne ré válna. Mindenki röjja le tehát kötelességet, aki csak némi kötelességet is érz sportgyestületükkel s amikor a Bukuresti termének villanylámpái felgyalnak, szeretnők ott látni társadalmunk minden rétegét ezen az éjszaki első megmozduláson, ahol a rendezőség minden igyekezete oda fog irányulni, hogy a Hamza Gyuszi közkedveltségnek örvendő kitűnő muzsikája mellett minden résztvevő egy felejthetetlen est emlékével távozék.

Futbal-mérkőzés. A helybell Kolping Egylet folyó hó 24-én, vasárnap, délután 3 órai kezdettel Öv. Keresztes Antalné, a gymn. uccában fekvő belsőségén mérkőzik meg az udvarhelyi Kolping Egylet futballistáival. Eson érdekfeszítő mérkőzésre várounk sportkedvelő közönségének figyelmét felhívjuk. Bjárát Öv. Gondosné-féle belsőség m-lletti meseli utról van.

Valóban nálunk repedt volna meg Pelle István tornász bajnok karcsontja? Em'ezestünk Pölle tornász világbajnok erdélyi körújárja. Hogyne. Miundenitt esemény számba menő ünnepl alkalom volt az érkezése. Itt a Csikszeredában. Tehát emlékesünk. A Vg'dó óriási közönsége igaz szeretettel, meleg szívvel fogadta. Szemmel láthatólag megüdvözelve éreite migtat ennek a kis komoly és mindvégig bizonyos rezerváltsággal viselkedő kettős olimpikonnak a leereszkedő látogatásától. Nos azt olvaseuk most egyik napilapnak sportrovatásában, hogy Pelle István karját operálni kellett. A csikszeredai szerelése alkalmával a gyűrűhintán súlyos csontrepedést kapott, aminek következtében most operatív beavatkozásra került asor. Nem érijük az egész csontrepedésnek a Csikszeredára való beállítását. Legalább is a szertorna, a művészi hivatalos mutatóvnyal közben nem történt semmi. Pelle vígón végezte gyakorlatait Csikszereda után még vagy tíz erdélyi városban. Egyszóval nem tudunk arról, hogy Pelle szerencsétlenül járt volna nálunk a tornabemutató alkalmával. Ott semmiesetre sem. Legfennebb megrepedhetett a kese a gyereknek abban a felülről való kezelésben, hogyan fogadta a neki „tjáró” s kisvárosi keretek között részre biztosítható tiszteletünk külső megnyilatkozását.

TURISZTIKA.

Szeptember hó 24-én, vasárnap a Csiki Turista Egylet két kirándulást rendez. Reggel 9 órakor az Ipartestületől indul a segődői várhoz. Reggel 8 órakor pedig a rákosi Csereti kurláhos. Jelentkezni lehet a Dürr-féle üzletben.

Szerkesztői üzenetek.

Több érdekfeszítővel közöljük, hogy a sepsiszentgyörgyi kiállítás kitüntetettjei névsorát, Blénessy Károly ur, lapunk munkatására küldötte be, helyreigazítás végett, mivel az első közleményünk nem volt teljes.

Csikmegyében sürgős megvételre keresek

100-200 holdas vegyes birtokot

azonnali készpénzfixetés ellenében.

A birtok lehet több érvben gazdasági épülettel is.

Ajánlatokat ármegjelöléssel

Frank Miklós mérnök, Csikszereda továbbít.

ELADÓ jó karban levő „SINGER” varrógép, sezlén és egy nagy álló tükör. Cim a kiadóhivatalban.

Siremléket, hadiemléket

és mindennemű kőipari tárgyat, hazai és külföldi márványból, trachitból és különböző kővekből,

MALOMKÖVEKET

kemény terméskőből, eredeti terv szerint, szakszerű kivitelben, a legolcsóbban készít:—

Fancsali Bálint, kőfaragómester

Székelyudvarhelyt,
— a vasúti állomás mellett. — 4—

VÁKÁR, CSIKSZEREDA

könyvnyomda, könyv, papír-, író- és rajzszerszerezkedés, könyvkötészet
Bratianu ucca 58

Szülők figyelmébe!

Az iskolai év kezdete alkalmából tisztelettel van szerenősem a n. é. közönség és t szülők szives figyelmébe ajánlani újonnan érkezett árukkal dusan felszerelt

könyv-, írószer-, tan- és rajzszerszerezkedésemet

Állandóan nagy raktár román és magyar tankönyvekben, legjobb minőségű kőzök, könyv- és tolltartók, író- és rajzszerek, kitűnő gyártmányu hegedűk, hegedűhurok, hegedű-alkatrészek, festékek és festőszerek, valamint mindennemű iskolai felszerelést olkkekben. Das választékban kaphatók irodafelszerelést olkkek, diszlevelpapírok, papírkülönlegességek, disz- és ajándék művek, román és magyar ifjúsági iratok, izléses helybelli és művészi képeslapok, irodalmi és zeneművek.

Könyvnyomdámban minden e szakmába vágó munkák izléses, osinos kivitelben, jutányos árak mellett a legrövidebb idő alatt készülnek.	Könyvkötészetem elvéallítja mindennemű iskolai, üzleti és más könyvek izléses és olós bekötését és azok tartósságát garantálja.
--	---

Jutányos árak! Pontos kiszolgálás!

MODELL KALAPOK

tíz naponként új formák olós árban, megtekinthetők

VENCZEL TANÁRNÉNÁL

Ugyanott készülnek mindennemű női kalapok elsörendű anyag hosszadásával. Kalapok átalakítása a legrövidebb idő alatt.

Csikszereda, I. C. Bratianu (Gimnázium)-ucca 112. sz., a Söhrhas közelében.

Nr. 721—1933.

Hirdetmény.

A Mihályeni—Csikszentmihályi kösségi elől járásaz 1933 évi október hó 17-én d. u. 3 órakor, 6 évrre bérbeadja vadász- és halászati területét.

Feltételek a kösségi előljárásságnál megtekinthetők.

Primăria comunală.

HEGEDÜORAKAT

conservatoriumi módszer szerint, jutányosan ad:

SPRENZ GIZI, Csikszereda
Str. Cap. Vuiovei (Hargita-ucca) 26.

MEGVESZEM báró Orbán Balázs a

SZÉKELYFÖLD című

hatkötetes művét.

Arajanlatot e lap kiadóhivatalába kérek.

Fyomatott Vákár k. könyvnyomdámban, Csikszeredában.

Osikszeredában, Stefan cel-Mare ucca 22 szám alatt, emeleten, 2 szoba, 1 konyha, október hó 1-től kiadó.

Közönség figyelmébe!

28 évig voltam a csikszeredai „GANZ”-villamossági cég

FŐSZERELŐJE,

kü és busgó szolgálataimért leéptettek s most Csikszeredában

ÖNÁLLÓSÍTOTTAM MAGAM.

Elvéalllok minden e szakmába vágó elektromos munkákat, u. m.:

MODERN LAKBERENDEZÉSEKET

csengőket, erőátviteli szereléseket a legjutányosabb árak mellett. Az általam végeztetett munkálatokért szavatosságot véalllok.

Szives pártfogást kér:

Paulovits Antal villanszerelő,

Gimnázium-ucca 109. szám.

18—19

Hirdetmény.

Aradomány (Csikmanaság) kösség vadászterülete 1933 évi október hó 6-án délután 3 órakor, a kösségházánál nyilvános árverésen haszonbérbe fog adani 5 évrre.

Kikiáltási ár 1500 Lei.

Feltételek a kösségházánál betekinthetők a hivatasos órák alatt.

Tompos Petru,
primar.

A. Nádasdy,
notar.

Fakereskedő urak figyelmébe!

In atențiunea Dlor comercianți de lemne!

Bevételi és kiadási utalványok
Mandate de intrare și esire
Bérfizetési jegyzék (Listă de plată)
Anyag- és erdőfelvételi könyvecskek
Cărticică de inventar pentru materialul in deposit și pădure
Előleg könyv (faragottfa, gömbfa, gömbrud)
Cărticică de avans (pe lemni rotund etc.)
Fuvar-bárca (Barjă pentru cărauși)
Munkások nyilvántartása (zsebben hordható)
Evidența lucrătorilor (ptu purtat in buzunar)
Orvosi utalvány (Certificat)
Számilakönyv (Factura)
Szállítási kimutatás (Consignatio)

állandóan raktáron, legjutányosabb áron beszerezhetők

VÁKÁR könyvkereskedésében, M.-Ciuc.

totdeauna in depozit, pe lângă prețuri moderate la
LIBRĂRIA VÁKÁR
Mercurea-Ciuc.

Mindennemű nyomtatványok megrendelésre a legszebb kivitelben a legpontosabban eszközöltenek.

Maria Belu—Paladi-féle

S Z Á M T A N

magyarra fordította Nicolae Lates tanfelügyelő és a Lates-féle román magyar nyelven

Csikmegye földrajza

kapható a Vákár könyvkereskedésben, M.-Ciuc.

Háló, ebédelő és iroda berendezések

a leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelig

melyen leuállított árukkal

beszereskedők:

Nagy G. József asztalosnál, Zsögöd.

Megfelelő biztosíték mellett részletfizetésre is.

28—

Könyvkötészeti munkákat

a legszebb és legtartósabb kivitelben a legjutányosabb árak mellett eszközöl

Vákár üzlet, Csikszereda.